

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

ТРЖИШТЕ И АКТИВНА МАКРОЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА У УСЛОВИМА ТРАНЗИЦИЈЕ И ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Мирјана Цоцовић-Крстић¹

Резиме: Са радикалним променама транзиције и глобализације израда ефикасног система привређивања мора почивати на тржишно оријентисаној привреди и адекватним мерама економске политике.

Јачање и ширење улоге тржишта и економских законитости постаје потреба, тим пре што је тржиште најбољи валоризатор свих вредности. Међутим, привреда не може да покаже оптималне привредне резултате ако се препусти само тржишту. Њој су потребне одговарајуће мере макроекономске политике у области привредне активности, запослености, стабилности цена, односно инфлације и спољно економских проблема. Економска политика треба да полази од тржишта и његовог деловања, с тим да коригује, отклања његову стихијност, усклађује развој и доприноси ефикасности и рационалности.

Једнако је од значаја координација и интеграција монетарно-кредитне и фискалне политике (пореске политике и политике јавних расхода). Инструменти економске политике, монетарна и фискална политика, су две економске дисциплине, само два дела, два подсистема јединствене финансијске политике. Заједничка активности монетарне и фискалне политике постаје неопходност – закон савремених финансија. Потребно је да се обе политике комплементарно и истовремено користе са осталим парцијалним политикама, ради постизања стабилизације у најширем смислу речи.

Са таквим радикалним променама, привреда у условима глобализације може бити равноправна са савременом производњом у свету.

Кључне речи: тржиште, економска политика, привредни раст, запосленост, инфлација, приватизација, Европска унија, макроекономска стабилност

¹ Др Мирјана Цоцовић-Крстић, доцент, Мегатренд Универзитет примењених наука, Београд, Факултет за менаџмент, Зајечар

1. Увод

Развијене тржишне привреде су подложне цикличним кретањима. Њима су, у условима транзиције и глобализације, потребне одговарајуће мере макроекономске политике, пре свега монетарно-кредитана и фискална политика – пореска политика и политика јавних расхода – опште и заједничке потрошње, политика расподеле, политика дохотка. Оне би деловале у правцу бржег привредног раста и развоја и омогућавале макроекономску стабилност. Активна економска политика нема за циљ и не сме да ограничава тржишни карактер привреде. Напротив, она треба да утиче на обим ефективне, укупне тражње, на обим тржишта. Другим речима, она треба да утиче на дизање односно спуштање нивоа укупне, ефективне тражње у зависности од тога да ли се привреда у датом моменту налази у силазној или узлазној фази привредног циклуса. Одређена комплементарност тржишта и економске политике је неопходна ради ефикасности привређивања.

Једнако је важна и координација и синхронизација монетарне и фискалне политике, јер се оне користе као средство за остваривање стабилизације цикличних кретања привреде.

Овај рад има три циља. Први циљ је да се укаже на комплементарност тржишта и економске политике. Други циљ је да илуструје све важне проблеме везане за трансмисиони механизам мера монетарне и фискалне политике. Трећи циљ је да се укаже да је за будући привредни развој Србије од изузетног значаја координација и синхронизација ових политика.

Да би се остварили ови циљеви рад је презентирао, поред Увода и Закључка у три тематске целине: 1. Комплементарност тржишта и економске политике, 2. Координација и синхронизација монетарне и фискалне политике, 3. Монетарна и фискална политика Србије.

2. Комплементарност тржишта и економске политике

Задњих осам година наша привреда је у процесу транзиције и глобализације што значи у процесу изградње новог типа привреде и друштва. Основни циљ тог новог типа привреде јесте изградња ефикасног и конкурентног тржишног модела привређивања и напуштање нетржишног система, при чему је крајњи циљ прикључење Европској унији и хармонизација са привредама ових земаља. Тржиште подразумева развој конкурентности и предузетништва као нове развојне филозофије. Од изузетног значаја је приватизација као индивидуализација својинских права, којом се повећава ефикасност пословања. Заједно са другим транзиционим реформама, приватизација убрзава промене привредне структуре, подстиче развој предузетништва, побољшава конкурен-

тност. Сходно томе, приватизација омогућује јасну и отворену власничку структуру, која обезбеђује улазак стратешких страних инвеститора у привреду, који морају осим капитала унети и знање, нову технологију, нову организацију, ново тржиште и нови систем управљања.

Зато наша привреда у основи мора бити тржишна, тржишно оријентисана, а то значи да мора да рачуна на циклична кретања и да се против њих свесно бори. Тржиште представља снажан фактор ефикаснијег привређивања, сужавања трошкова, пораста ефикасности и профита. Привредни субјекти у таквим условима су самостални у одлучивању о битнијим питањима, где из те самосталности произилази економски ризик, добитак или губитак.

У оквиру таквог деловања тржишта, треба разликовати онај део привреде на чије пословање тржиште делује директно и довољно снажно. За тај део привреде тржиште је довољно као регулатор, односно ту тржиште својим механизмом понуде и тражње алоцира факторе производње, тј. одређује обим и структуру инвестиција и производње. За други део привреде који се односи на монополске области Србија се званично определила за демонополизацију јавних предузећа у секторима енергетике, ПТТ саобраћаја, телекомуникације, железнице, управљања природним ресурсима, што значи приватизује их и отвара тржишту и конкуренцији. Међутим, да би имала основу за минимум развојне политике, Србија би требало да одустане од распродаје својих великих система у облику јавних предузећа. Сва она по природи ствари јесу природни или технолошки монопол који не би требало да експлоатише страни капитал. Пошто је у питању ефикасност управљања монополом, најефикасније управљање се може купити у свету из монополске ренте путем уговора о управљању.[1] Тиме би се подстицала домаћа привредана активност и земља се не би препустила интересима страних предузећа.

Пошто је тржиште најбољи валоризатор свих вредности то значи да јачање и ширење улоге тржишта и економских законитости постаје императив – неопходност ефикасног привређивања. Позитивно деловање тржишта треба што више искористити. Путем тржишта ефикасније се формирају економски параметри којима се регулишу привредни токови. Тржиште је фактор, детерминанта која одређује обим и структуру инвестиција и производње. У тржишним условима привређивања привредни субјекти се одлучују за веће или мање инвестиције, за већу или мању производњу, у зависности од тржишних изгледа, у зависности од тога да ли постоји и колика тражња и за каквим производима.

Међутим, тржишна привреда у условима транзиције и глобализације не може да покаже оптималне привредне резултате ако се препусти само тржишту, само деловању тржишног механизма, већ су јој потребне одговарајуће мере макроекономске политике у домену привредне активности (нивоа и структу-

ре) запослености, стабилности цена, тј. инфлације и спољно-економских проблема.[2]

Тржиште не може бити замењено економском политиком, тржиште треба да буде слободно, али не може бити тржиште савршене конкуренције, односно потпуне конкуренције, већ тржиште непотпуне конкуренције. Пошто је савременим тржишним привредама, поред што потпунијег деловања тржишта потребна и активна макроекономска политика, то је и тржишној привреди у условима глобализације, односно тржишно оријентисане привреде веома потребна активна економска политика, пре свега монетарно-кредитна и фискална политика (пореска политика и политика јавних расхода – опште и заједничке потрошње), политика расподеле и политика доходака, која би деловала развојно у правцу пуне запослености и експанзије извоза, антиинфлационо и стабилizaciono. У случају да тржиште буде супституирано активном макроекономском политиком то би довело до огромне неефикасности привреде. То значи да тржишна привреда која је препуштена сама себи, без предузимања активне економске политике, кретала би се у једном периоду узлазном линијом, преживљавала коњукутуру, тј. високу привредну активност, а у другом би се периоду кретала силазном линијом, преживљавала стагнацију, рецесију, депресију, кризу.

За сваку привреду је од посебног значаја да она постане економски ефикасна. Да би се то постигло, основно питање даљег развоја привреде је оријентација и усмеравање које није супротно тржишту, већ од њега полази, с тим да се истовремено даље развија економска политика, уклања стихијност тржишта и осигурава стабилност.[3] Другим речима, важно је да економски критерији који произилазе из тржишног финансирања привреде заједно са економском политиком омогуће ефикасност привређивања. То значи да целокупна стратегија, односно тржишна регулатива и економска политика буду у функцији реализације такве концепције развоја. То зато, јер тржишни утицаји и ефекти економске политике омогућују да се развију економски подстицаји и истовремено смањује стихијност коју носи тржиште. То доводи до оптималности у политици развоја и структурном прилагођавању, уз деловање позитивних ефеката тржишта али и свесног утицаја економске политике.

Може се констатовати да економска политика треба да уважава и полази од тржишта и његовог деловања с тим да коригира, отклања његову имперфекцију и стихијност, усклађује развој и приноси ефикасности и рационалности. Треба поставити систем који ће одговарати савременим потребама техничко-технолошког и менаџерског развоја, савременим потребама развоја у свету, где са таквим радикалним променама, привреда у условим глобализације може бити равноправна са савременом производњом у свету. Не сме се дозволити минимизирање улоге тржишта, јер долази до деформације економских

односа и економских величина. Тржиште не може да функционише ако су поремећане факторске цене, ако не могу реално да се калкулишу трошкови и производни ефекти, што је неизбежна ствар за сваку ефикасну и рационалну тржишну привреду. У условима неорганизованог и погрешно организованог тржишта, долази до тржишне стихије, где тржиште не може бити неки значајан регулатор привредних кретања. Ту долази и до стихије мера економске политике, где се не може водити успешна економска и развојна политика. Међутим, стварање ефикасног тржишног система подразумева рад на више фронтова. Потребно је паралелно радити на ефикаснијем решавању многих проблема: реструктурирати привреду и државну управу, наставити приватизацију, јачати конкурентност, развити стабилан фискални систем, јачати постојеће и формирати нове институционалне инвеститоре, заштитити права малих акционара, успоставити основну финансијску дисциплину, анимирати јавност за улагање у хартије од вредности, наставити реформу администрације и правосуђа, али у смислу усаглашавања са правном и административном регулативом Европске уније. Процес изградње новог типа привреде и друштва, на тржишним принципима привређивања, могућ је само ако се заједничким снагама делује, како би се створио синергетски ефекат. Правилним развојем тржишног механизма и економске политике, могуће је остваривање целине задатака развоја и циљева развоја.

Закључује се да је економска политика важна, она усмерава, коригује, допуњује, уважава економске законитости и полази од тржишта, делујући тако да елиминише његову несавршеност, усклађује односе и токове у процесу развоја и тако доприноси реализацији задатака и циљева политике развоја. Јачање тржишне привреде је од изузетног значаја у циљу ефикасног привређивања где је истовремено економска политика једнако важна, ако се жели стање без рецесије, незапослености, инфлације и спољно-економских поремећаја.

Данас у условима транзиције и глобализације финансијских тржишта, изградња ефикасног система привређивања мора почивати на тржишно оријентисаној привреди и адекватним мерама економске политике. Ако се не буде успоставио тај спој, неће бити успешног развоја привреде, настаће хаотична ситуација са малим изгледима за било какво активније деловање и тржишта и економске политике. Тај спој се мора остварити, а одређена комплементарност тржишта и економске политике је неопходна ради остварења стратегије развоја, односно рационалног и успешног привређивања.

3. Координација и синхронизација монетарне и фискалне политике

Како тржиште и тржишни механизам врши улогу детерминанте у погледу структуре и обима производње и не може сам да обезбеди реализацију ефика-

сног привређивања и стабилизације, неопходно је рачунати и на одређене мере економске политике. У основи неопходно је деловање економске политике да би се створили такви тржишни услови који би омогућили, колико је то могуће, виши ниво привредне активности и запослености, вишу стопу привредног раста и стабилност цена.

Инструменти економске политике: монетарно-кредитна и фискална политика (пореска политика и политика јавних расхода) имају специфичну улогу у реализацији ефикасног привређивања и стабилизације. Те улоге су одређење према концепцијама на којима су засноване и монетарна и фискална политика. Код монетарне теорије, према квантитативној теорији новца, основни фактор економије је количина новца и његови токови, док код фискалне теорије, према теорији односа дохода и расхода полази се од опорезивања и јавних расхода и промена каматних стопа. Монетаристи истичу важност количине и стопе раста новца где је у основи квантитативна теорија на којој се заснива политика стабилизације. Они истичу контролу монетарних агрегата ради пораста дохода. Предлажу да повећање укупне количине новца буде регулисано одређеним јавним правилима. Ова теорија показује релативну стабилну тражњу новца и постојање односа између количине новца, цена и надница. За фискалисте су од важности буџетски суфицити и дефицити, а саму политику заснивају на контроли буџетских дејстава. Они везују новац за каматне стопе и указују на релативну стабилност потрошње и стопе штедње. Ова теорија истиче координирану и активну политику.

У циљу ефикаснијег деловања на укупну тражњу, привредни раст и стабилност, од посебног је значаја координација монетарно-кредитне и фискалне политике (пореске политике и политике јавних расхода). То значи, уколико је на време и адекватан начин спроведена координација монетарне и фискалне политике то ће се успешно испољити на потрошњу и инвестиције, запосленост, цене, унутрашњу тражњу, равнотежу платног биланса и др. Неблаговремено узајамно дејство монетарне и фискалне политике може имати тешке последице за привреду, јер може да заустави привредну коњуктуру, да доведе до рецесије, стагнације, депресије и масовне незапослености или до галомирајуће инфлације и енормног дебаланса платног биланса са иностранством. То указује да се морају користити истовремено координиране мере монетарне и фискалне политике.

Фискална политика, као класичан инструмент државе која поред политике буџета води и политику јавног дуга, има задатак да делује на структуру тражње. Поступак доношења фискалних мера је успорен, продужен у односу на монетарне мере, али је њихово деловање оштрије, мање линеарно, више структурно, па је и ефикасније у регулисању структуре тражње и потрошње и структурног развоја уопште.[4] Инструментима фискалне политике се делује

на расподелу националног дохода, другим речима мерама ове политике се делује на сузбијање економске рецесије и обезбеђење привредног раста.

Монетарна и фискална политика су две економске дисциплине, два дела, два подсистема јединствене финансијске политике. Оне морају бити синхронизоване и просто интегрисане у процесу глобализације и стабилизације привреде и процесу привредног раста. Ове политике као делови финансијског система, делују у циљу остварења циљева савремене економске политике. Заједничка активност монетарне и фискалне политике постаје неопходност – закон савремених финансија.

Наиме, економетријска истраживања о уређењу привредних токова указују на исту важност монетарне и фискалне политике.[5] Важно је да се обе политике комплементарно и истовремено користе са осталим парцијалним политикама. Прихватање спојеног деловања монетарне и фискалне политике чини споразумно решење у односу на позицију монетариста и *Кеунес*-ових следбеника о већој успешности једне у односу на другу политику. У оквиру фискалног система обе политике имају исто место а њихови приоритети су променљиви у зависности од развоја економског система. Повезаност монетарне и фискалне политике је присутна у финансирању буџетског дефицита и политике јавног дуга, управљања понудом и тражњом, сузбијању инфлаторних кретања и др. Буџетски дефицит доводи до пораста јавног дуга који утиче на раст каматних стопа и у условима глобализације финансијских тржишта јавља се могућност преваљивања фискалних дефицита. Велики дефицити утичу на пораст каматних стопа на светском тржишту капитала.[6]

Велики је значај монетарне и фискалне политике за остваривање стабилизације цикличних кретања привреде. Међутим, треба извршити адекватан избор мера које ће дати најбољу комбинацију за постизање тог циља. Комбиновано деловање монетарне и фискалне политике зависиће од типа поремећаја равнотеже, карактеристике привредног система, временског периода и др. Монетарно-кредитна политика је ефикаснија у периоду инфлације, док је фискална политика знатно ефикаснија у периоду депресије и незапослености. Наиме, монетарна политика је успешнија у области опште ликвидности понуде и екстерне економије (платни биланс, девизни курс и сл.), а фискална политика у области уређивања унутрашње глобалне тражње, нивоа запослености и цена. Монетарна политика је успешнија у подстицању инвестиција, док се фискалном политиком уређује општи ниво потрошње, она регулише унутрашњу потрошњу. Но, монетарна политика делује на веће снижење стопе унутрашњег раста које на кратки рок покреће механизме заустављања раста агрегатне тражње.[7] Ова различитост ефеката и начина деловања монетарне и фискалне политике је врло значајан елемент за њихову координацију и интеграцију.

У условима транзиције и глобализације, синхронизација монетарне и фискалне политике постаје императив за регулисање стабилности цена, повећање нивоа запослености уз убрзани економски раст и експанзију извоза. У оквиру тога не сме се заборавити на интеракционо деловање политике расподеле, политике доходака, политике капитала, спољнотрговинске политике, политике потрошње и других елемената економске политике, који би заједно са монетарном и фискалном политиком деловале развојно у правцу постизања бржег привредног раста и стабилизације. Све би то пружило могућност за реализацију макроекономске стабилности и придруживање Европској унији.

У разматрању монетарне и фискалне политике може се констатовати да „тржишна привреда за коју се Србија неопозиво определила, далеко је од тога да сама себи, по логици неког аутоматизма, оформи и одржава неопходну правну надградњу. Правни оквири тржишне привреде морају да буду ствар свесног, стратешки осмишљеног инжењеринга који ће морати да буде временски конзистентан, целовито испланиран и знанствено у пуној мери утемељен.“[8]

Основа будућег развоја је у споју тржишно оријентисане привреде и адекватних мера економске политике, а све у циљу укупне ефикасности реформи и динамичког преображаја привреде и друштва.

4. Монетарна и фискална политика Србије

У Србије је веома релевантно питање координације и синхронизације монетарне и фискалне политике. Дужи низ година монетарна политика је била изузетно рестриктивна, док се фискалном политиком покушавало да оствари привредни раст и развој. Другим речима, монетарна политика је традиционално била рестриктивна што је омогућавало фискалној политици један већи простор за експанзију и развој. Сада у процесу транзиције и глобалне финансијске кризе, за Србију је кључно питање комбиновано деловање монетарне и фискалне политике. Србија би морала да у следећих неколико месеци промени своју економску политику, тим пре што ће се светска финансијска криза одразити на успоравање привредног раста и условити рецесију.

За одржавање макроекономске стабилности у Србији неопходна је чврста монетарна и чврста фискална политика. То значи да је неопходно да се и даље води рестриktivна монетарна политика, јер највећи проблеми макроекономској стабилности прете од истовремене појаве нижег привредног раста и раста инфлације. То значи да се води и рестриktivна фискална политика, смањивањем јавних расхода у корист капиталних инвестиција и капиталних пројеката као и привлачењем страних директних инвестиција. За сузбијање инфлације и дефицита текућег платног биланса осим рестриktivне монетарне

политике пресудна је и рестриктивна фискална политика. Тим пре, јер рестриктивна фискална политика представља најмоћнији фундаментални инструмент за отклањање спољних и унутрашњих неравнотежа. Фискално прилагођавање, односно смањење јавне потрошње и остваривање фискалног суфицита, кључно је за средњорочну стабилност привреде Србије а тиме и за бржи привредни раст као и раст запослености.

Анализа структурних неравнотежа показала је да држава мора да направи заокрет ка штедњи. Фискални дефицит од најмање два посто бруто друштвеног производа који је предвиђен за 2008. годину је реалан за привреде које успешно одржавају макроекономску стабилност (3 % је граница за чланице Европске монетарне уније). Међутим, одржање макроекономске стабилности Србије је пред великим изазовом. Посматрано краткорочно, као неопходну меру за успешно обуздавање високе инфлације, економска политика би морала да укључи фискалну рестриктивност која би утицала на смањење тражње, а не да се остане само на мерама монетарне политике. Посматрано на средњи рок, проблем у Србији је што приватни сектор пуно троши, односно мало штеди, па се то прелива на висок спољнотрговински дефицит. Зато држава мора својом штењом – фискалним суфицитом да ублажи спољни дефицит. Извесно је да се јавна потрошња мора да смањи, што би се постигло спорим растом плата и пензија, односно да расходи за зараде у јавном сектору, пензије и субвенције буду избалансиране на начин да се оствари макроекономска стабилност. [9]

За европску будућност Србије пресудна је економска димензија почев од буџета, преко законских и административних реформи. Имајући у виду светску финансијску кризу и њене могуће ефекте на економију Србије, неопходно је да у оквиру буџета непродуктивна потрошња буде смањена уз истовремено активирање продуктивног трошења. То је инструмент који се мора применити да би се у постојећим условима одржала привредна активност. То значи да буџет за 2009. годину буде стабилизован, а са друге стране развојни. Потребно је да буџетски дефицит буде минималан, до један ипо одсто друштвеног бруто производа, и то тако што би се прекомпоновала структура јавних расхода у корист капиталних инвестиција, пре свега инвестиције за Коридор 10 од 1,2 милијарде евра које се добијају од међународних финансијских институција, по каматним стопама које су изузетно повољне и на период отплате од тридесет година. Треба наставити са усвајањем реформских закона, али и са њиховом применом. Приоритет је у новом закону о конкуренцији који би повећао казне за монополско понашање и дао судству већа овлашћења, затим закон о државној помоћи којим би се рационализовала потрошња из буџета и сл. Тако чврсто постављена фискална политика деловаће на макроекономску стабилност. [10]

Од значаја је аранжман са ММФ-ом који ће унети дисциплину и ред у вођењу економске политике. Уз помоћ експертизе ММФ-а фискална политика ће пратити монетарну у обуздавању инфлације и дефицита текућег платног биланса па ће се успоставити већа равнотежа у 2009. години. То ће допринети одржавању макроекономске стабилности националне валуте и инфлације. Такође и политичка стабилност је један од битних предуслова за макроекономску стабилност.

Монетарна и фискална политика се морају користити координирано и синхриновано као средство за остваривање стабилизације коњукурних кретања привреде у Србији. Комбинација и координација мера монетарне и фискалне политике остаје као једино средство успешне макроекономске политике, јер и једна и друга одвојено нису довољне да се остваре основни циљеви макроекономске политике.

Интегрисана монетарна и фискална политика мора се базирати на пажљивом избору мера из арсенала бројних мера које ће дати жељене резултате, али се не сме заборавити и на међузависно деловање свих других чинилаца економске политике (политике капитала, политике дохотка, спољнотрговинске политике, политике потрошње и др.).

Координација монетарне и фискалне политике је једини рационалан метод у регулисању тражње, постизању макроекономске стабилности Србије и њеном прикључењу Европској унији.

Закључак

На основу разматрања актуелне проблематике односа тржишта и економске политике, као и односа монетарне и фискалне политике, могуће је утврдити неколико главних закључака:

1. Економска политика полази од тржишта и његовог деловања, међутим она мора да отклања његову стихијност и имперфекцију. Изградња ефикасног система привређивања почива на тржишно оријентисаној привреди и адекватним мерама економске политике. Овај спој је неопходан, одређена комплементарност тржишта и економске политике је од изузетног значаја ради остваривања стратегије развоја.
2. Монетарна и фискална политика су две економске дисциплине, два подсистема јединствене финансијске политике. Њихова заједничка активност постаје потреба савремених финансија.
3. Различитост ефеката и начина деловања монетарне и фискалне политике је врло значајан елемент за њихову координацију и интеграцију. Потребно је

извршити адекватан избор мера које ће дати најбољу комбинацију за постизање стабилизације циклчних кретања привреде.

4. За европску будућност Србије у условима транзиције и глобалне финансијске кризе кључно питање је комбиновано деловање монетарне и фискалне политике. Да би се одржала макроекономска стабилност неопходна је чврста монетарна и чврста фискална политика. То значи наставити и даље са рестриктивном монетарном политиком, али и водити рестриктивну фискалну политику. Не сме се заборавити на интеракционо деловање и других елемената економске политике, које би заједно са монетарном и фискалном политиком деловале развојно у правцу стабилизације и прикључења Европској Унији.

Литература

1. Ковач, О., *Стране директне инвестиције у Србији*, Међународни научни скуп на тему, „Унапређење међународног пословања предузећа и привреде“, Зборник радова, Београд, децембар 2006.
2. Шошкић, Б., *Економске доктрине*, Савремена администрација и Институт за економска истраживања, Београд, 1979.
3. Шошкић, Б., *Развој и основе савремене економске мисли*, Савремена администрација, Београд, 1988.
4. Комазец, С., Ристић, Ж., Јовановић, М., *Економија – тржиште – капитал – мегадржава*, Висока пословна школа Мегатренд, Београд, 1996.
5. Fisher, Douglas, *Monetary and Fiscal Policy*, Univercity Press, New York, 1988.
6. Бингулац, З., Јовановић, М., Крстић, Б., *Монетарне и јавне финансије*, Универзитет примењених наука Мегатренд, Београд, 2003
7. Комазец, С., Ристић, Ж., Јовановић, М., *Економија – тржиште – капитал – мегадржава*, Висока пословна школа Мегатренд, Београд, 1996.
8. Маџар, Љ., *Услови и изгледи за изградњу ефикасних регулаторних аранжмана*, Милочерски Економски форум 2008. на тему „Транзиција и после у региону некадашње Југославије“, Савез економиста Србије и Савез економиста Црне Горе, Милочер, 2008.
9. Петровић, П., Брчеревић, Д.; *Транзиције и макроекономска стабилност: Србија 2001 – 2008*, Милочерски Економски форум 2008. на тему: Транзиција и после у региону некадашње Југославије, стр. 83-88

10. Други пословни округли сто са представницима Владе РС од 27. октобра 2008. године, Економист бр. 443, 2008.
11. Маџар, Љ., *Макроекономско планирање и тржишна привреда*, Савезни секретаријат за развој и науку, Београд, 2001.
12. G.A.Calvo, L. Leiderman and C.M. Reinhert, *Inflows of Capital to Developing Countries in the 1990 s*, Journal of Economic Perspectives, vol.10, No 2 (Spring, 1996.)
13. M. Obstfeld and K. Rogoff, *Foundations of International Macroeconomics*, MIT Press, 1996.
14. Sekulović, M., *Ogledi u tranziciji*, Ekonomski fakultet Niš, Niš, 2004.
15. Mihajlović, K., *Činioci razvoja – polazište razvojne strategije*, Међународни научни скуп на тему „*Razvojne strategije preduzeća i privrede*“, Zbornik radova, Београд, новембар 2008.
16. Ковач, О., „Foreign Direct Investments in Serbia“, *Serbian Studies*, Journal of the North American Society for Serbian Studies, Slavica Publishers, Bloomington Indiana, 2008.
17. Цоцовић-Крстић, М., *Тржишна оријентисана привреда и активна макроекономска политика*, Међународни научни скуп на тему „*Јачање конкурентности предузећа и привреде*“, Зборник радова, Београд, децембар 2005.

Примљено: 26.09.2008.

Одобрено: 05.12.2008.

UDC: 339.13:330.101.541

STRENGTHENING THE ROLE OF THE MARKET AND FURTHER DEVELOPMENT OF ACTIVE MACROECONOMIC POLICY

Mirjana Cocović-Krstić, Ph.D.
Megatrend University of Applied Sciences, Belgrade
Fakulty of Management, Zaječar

Summary

With radical changes of transition and globalization, the creation of an efficient system of economic activities has to be based on the market – oriented economy and adequate measures of economic policy.

The strengthening and enlargement of the role of the market and economic laws becomes a need all the more as the market is the best factor of valuation of all values. Economy cannot show optimal economic results if it rests only on the market. It requires certain measures of macroeconomic policy in the field of economic activities, employment, price stability, that is, inflation and problems regarding foreign economy.

Of the same importance is the coordination and intergration of monetary-credit and fiscal policy (public revenue and tax policy). The instruments of economic policy, monetary and fiscal policy, are two economic disciplines, only two parts, two sub-systems of the inique financial policy. Joint activity of montary and fiscal policy becomes a necessity – the law of modern finances. What is needed is that both policies are complementary and at the same time used with other partial policies in order to accomplish stability in the broadest sense of the word.

With such radical changes, an economy under the globalisation conditions can be equal to contemporary production in the world.

Key words: market, economic policy, economic growth, inflation, privatization, European Union, macroeconomic stability.

Author's Address:

Dr Mirjana Cocović-Krstić
Megatrend univerzitet primenjenih nauka
Fakultet za menadžment Zaječar
Kraljevica bb
mob: 0628001387
e-mail: mirjana.cocovic@agrobanka.co.yu